Võ phí Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

NĂM THỨ SÁU SỐ 452 — MỖI SỐ NĂM XU — 辛未年十二月初二日 — NGÀY THỨ BẢY 9 JANVIER 1932

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm	5$00	6$00
Sáu tháng	2.50	3.50
Ba tháng	1.50	2.00

Mua báo phải trả tiền trước. Thư và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN — Ai đăng quảng-cáo viết riêng, xin thương-nghị trước.

TIẾNG-DÂN

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

獻 La Voix du Peuple 民

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BẢN-QUÁN Số 172, đường Đông-ba, Huế. Hộp thơ: số 61. Giấy thép nói: số 62. Giấy thép: TIENGDAN — Huế

Người không xứ sở, như một cái điểm lạc loài trong không-gian và thời-gian.
(Lacordaire)

N° 16714

THỜI-SỰ BÌNH-ĐÌNH

Sợ chánh-thể độc-tài hơn sợ mất Mãn-châu

Sau Tưởng giới Thạch từ chức chủ tịch, lại có tin Tưởng sẽ nhiệm quân sự ủy hội và quốc phòng hội ủy viên chủ tịch. Tin ấy đồn ra, nhiều người sợ rằng tấn kịch độc tài sẽ diễn lại, mà nhứt là phái Quảng đông cực lực phản đối. Họ cho rằng nếu như Tưởng mà nhận chức trọng yếu trong quân hội, quân quyền vào tay, thì không khác gì là Tưởng chưa bị thối đảo. Bên Nam-kinh đối với việc Tưởng chủ quân hội, có ý tán đồng. Tưởng khi sắp hạ dả, cơ quan quân chiến ở Nam-kinh dời sang Trịnh-châu, ba vạn quân cảnh vệ cũng điều đi Trấn giang, cách chuẩn bị ấy cũng khiến người ta sinh nghi: Ủy-viên phái Việt (ủy viên tòi hội ở nam kinh), vì phòng sự Ninh Việt phân liệt, đối với sự Tưởng chủ quân hội, tuy không biểu thị p ản đối, song chú ý về việc tổ chức, định rằng quân sự thì do Trung-ương chánh-trị hội tổ chức, còn dưới hội quân ủy viên lại có tổ chức phân hội ở các tỉnh nữa, ấy chính là đề phòng quân sự độc tài. Ủy-viên Quảng-đông có diễn cho các ủy viên phó hội Nam-kinh rằng:

Nghe tin Tưởng sẽ làm quân sự ủy viên hội, và quốc phòng chủ tịch, ấy không khác gì tục hải không quân Tư-lệnh mà đổi lốt đấy thôi, cái họa độc tài, không khéo lại xảy ra bây giờ, xin phải lưu ý....

Đương lúc Mông Mãn bị quân Nhật xâm chiếm, mất quyền nhục quốc, nguy ngập như thế mà họ chỉ chăm chăm đánh đổ Tưởng-giới-Thạch, không phải là sợ cái họa độc tài hơn vô lực Nhật-bản sao?

VẠN-VẬN

TRÚNG DU XUÂN QUANG

Ướm hỏi non Xuân có nhớ mình
Cỏ hoa đường tỏ ý phùng nghinh.
Cội tùng rừng tía càng thêm lá.
Nẻo suối hoa vàng đã nhuộm xanh.
Gành Ráng bến xưa làng sóng vỡ.
Biển Nam chùa cũ tiếng chuông rềnh.
Buồn lòng ướm hỏi đôi câu chuyện.
Có phải non sông cảnh hữu tình?

TRƯỜNG HÁT BỘI

Gương đời nhìn thấy cửa ca cung.
Một cuộc dinh du rất nảo nùng.
Son phấn lá lay đầu kép cũ,
Nước non là chả Tống-Phiêu chung.
Ráng hơi đua thử tài cao thấp.
Bóng mặt nhìn nhau phía nịnh trung.
Uy thế lẫy lừng cơ nghiệp tạm,
Hạ tường rồi cũng phải tay không.

H. L.

XIN THƯA THIẾT TÍNH

Không còn bao lâu ngày nữa thì hết năm Ta, vậy xin thưa qui độc-giả, ai còn thiếu tiền báo, hãy nhớ gởi về cho, rất cảm ơn.

TIẾNG-DÂN

Vì sao người mình thiếu cái quan=niệm quốc=gia?

Gần mấy khoảng nay, những bài phô trên các tờ báo và những đều thỉnh nguyện trong các nghị trường, thấy có đề khởi đến hai chữ «quốc gia»; mà chính các nhà chánh trị Pháp, cũng thường tuyên ngôn rằng: nước Pháp vẫn đứng về địa vị bảo hộ mà phò trì tán trợ cho dân Việt-nam có một cái quốc gia mới. Lấy một dân tộc sinh tụ trên giải đất Cổ-Việt đã mấy ngàn năm, mà ngày nay mới nghe quốc dân nói đến hai chữ «quốc gia», của đã mất mới lo đi xây vách, dê đã lạc mới nghĩ đến chuyện sửa chuồng, muộn màng biết là giường nào! Song muộn thì vẫn muộn, há lại chẳng hơn không trơn kia sao?

Nói đến quốc gia, trước hết phải hiểu quốc gia là cái gì đã. Nguyên tố tạo thành quốc gia là thổ địa, nhân dân và chánh quyền. Có thổ địa mà không có nhân dân, chỉ là một vùng đất hoang; có nhân dân mà không có lãnh thổ nhứt định, chỉ là một giống mọi sàn (nay ở chúm núi nầy, mai qua cụm rừng khác, di trú không nhứt định), không gọi là quốc gia được. Có thổ địa có nhân dân mà không có chánh quyền để đoàn kiết nhân dân và quản lãnh thổ địa thì đất và dân kia, nay thuộc nhà nầy, mai tháp vào nhà khác, cũng không gọi là một quốc gia được. Nguyên tố quốc gia là thế, tựu trong ba cái ấy mà so sánh thì nhân dân và chánh quyền là quan trọng hơn, vì thổ địa là vô tri giác như của bất động sản mà thôi; còn nhân dân và chánh quyền có cái năng lực tạo thành một cái quốc gia có cơ thể mà khiến cho thổ địa ấy trở nên giàu thạnh và có giá trị. Bởi vậy cho nên trên mặt địa cầu nầy mà dân tộc nào có cái năng lực về đường chính trị thì quốc gia ấy được cường thạnh. Trái lại, nhân dân mà không biết gì đến việc nước, không có chánh trị tư tưởng thì quốc gia ấy ngày một tiêu mòn. Công lệ hưng vong trên lịch sử, gương trước rành rành, mà về thời đại năm châu cạnh tranh ngày nay lại càng rõ rệt lắm. Vậy ta hãy xét xem quốc dân ta đối với quốc gia, quan niệm ra thế nào?

Lâu nay ta thường nghe những câu: «người Annam không có lòng ái quốc, người Annam không có tư tưởng chánh trị, người Annam không đủ sức tự trị». Không những người ngoài phê bình như thế, mà chính người mình, những kẻ chán tục xót đời, cũng không khỏi có cái bi quan ấy. Những tiếng «bất tương chúc dử» như thế, ký giả thật không muốn đem vào tai, mà hằng ngày luôn luôn đưa đến. Bình tâm mà nói, dầu không muốn nghe, cũng không biết lấy cái cớ gì mà biện hộ, có bệnh cần phải có thuốc chữa, nếu cứ một mực dấu tật kiêng thầy thì cái bệnh càng ngày càng nặng thêm, chi bằng đem cái nguyên nhân mà bày tỏ ra, đặng ai nấy biết mà tự chữa, chạy thuốc tìm thầy, cùng nhau lo chung, may ra bệnh trầm kha nầy có ngày đứng giậy được chăng.

Quốc dân ta mà thiếu cái quan niệm quốc gia là vì mấy cớ nầy:

1) Gia-tộc với xã-hội không quan hệ nhau. —

Nước ta học theo văn hóa Trung-hoa, gia tộc chủ nghĩa phát đạt rất sớm; ngoài ra dầu có đoàn thể gì gì đều là vật phụ thuộc mà thôi, dầu là quốc gia cũng vậy. Xem như các triều đế vương, thay chầu đổi chợ mà mục đích cốt cho cơ nghiệp một họ một nhà; dưới thì quan lại ra đương việc nước việc dân, trừ một đôi kẻ vị quốc vong gia, còn phần nhiều cốt để lòng về câu chuyện vinh thê ấm tử, làm vinh diệu với họ hàng; cùng đến bậc dân thì ngoài gia tộc ra không còn ai là thân ai. Những chuyện quan trường khuynh loát nhau, cùng trong dân gian, dầu chung ở một làng, mà họ nầy với họ kia tranh ngôi đánh thịt, những việc như thế thường xảy ra luôn luôn. Nói tới một bước nữa, ngoài họ mình ra có thù lạc giao hảo với nhau chăng là bà con nội ngoại dậu rề sui gia, nghĩa là thế nào cũng có dây dưa với cái gia tộc mới có vẻ mặn nồng đôi chút. Còn nói đến việc xã-hội thì cơm ai nấy ăn, con ai nấy khiến, không có chút gì gọi là thông lực hợp tác và đoàn thể. Ai có một dân tộc cùng nhau sinh tồn trên một khúm đất mà không có một cái nhà buôn hợp vốn trên 3 người, không có một xưởng thợ làm chung trên 5 người; ai cũng chỉ biết có cái nhà của nấy mà thôi, có cái gì gọi là việc xã-hội!

Một cái chứng rõ ràng là thói quen phân phối gia sản. Không phải nói cha không nên để của cho con, hoặc con không đáng có quyền hưởng của cha để lại đâu. Khổ về câu chuyện gia sản ấy mà bị mất cái tư tưởng xã-hội: đời cha có 10 mẫu ruộng, sinh 5 người con, vốn lớn mà chia ra thành nhỏ, đã không đủ làm ăn, song còn qua ngày; đến đời con sinh ra mỗi đứa mấy cháu, thì chia nhau không đầy mỗi người vài sào. Thế mà chỉ vài sào ruộng ấy, quanh đi quẩn lại, không thể nào rời ra được, xem như câu: «sĩ nhớ đức củ, nông cày ruộng xưa, thợ giữ khuôn kiểu của ông cha...» (士懷德, 農服先畴, 工效官什之規矩) thì rỏ xã-hội Á-đông ta chỉ là một cái xã-hội con con trong gia đình mà thôi. Xã-hội với gia đình lìa nhau, không có tư tưởng xã-hội, nên không có quốc gia quan niệm.

2) Xã-hội đối với quốc gia không liên thuộc nhau.

Xã-hội với gia-tộc không quan hệ nhau đã đành, mà xã-hội với quốc gia cũng không dính liếu gì nhau. Thuở nay việc quốc gia toàn giao cho vua quan, mà dân gian không biết đến. Còn đến việc sinh hoạt

(Xem qua trang 4 cột 1)

HẢI-ẨU

Chánh-giới Nhật-bản Nội-các Khuyển-dương

Thời đại ngày nay là thời đại thiếu niên. Nói đến thiếu niên khẳng khái thì thiếu niên Nhật bản có kém gì người Âu Mỹ đâu. Thế mà trong chánh giới của họ, gặp việc quan trọng thì tỏ ý chú trọng về các nhà lão thành lịch duyệt. Sau trận Trung đông người Nga can thiệp phương Đông tam tỉnh lại cho Tàu, dư luận trong nước ồn lên, Y-đăng phải từ chức, thế mà đến trận đánh Nga, Y-đăng lại là một tay chủ động kinh hoạch mới thủ được công chiến thắng ấy. Đối với vấn đề Trung hoa người Nhật trăm mưu ngàn chước, khi dùng khi thẳng, mà kỳ thiệt là tuân theo chủ nghĩa «Chánh sách đại lục» của Đại-Ôi bá tước. Ngày nay nhân vấn đề Mãn châu mà Khuyển-dương lại ra cầm quyền. Khuyển-dương là một người huân thần trong cuộc Duy-tân đời Minh-Trị, cũng sâm si với Y-đăng Đại-ôi. Thế mà ngày nay còn vẫy vùng trong chánh giới. «Hằng bất thay, ông già nầy! (霊峰霧霧是) câu nầy đáng tặng nhà chánh khách kia, đâu có như người mình, thiếu niên cũng như ông già, còn ông già chỉ lo ăn với ngủ!

K. Q.

Hai cái chưn bảo biểm đến 30 vạn

Các nàng vỗ-nử bên Tây, đối với 2 cái chưn họ trân trọng quá của báu. Nàng vỗ-nử trứ danh ở Paris (Pháp) sợ cái chưn mình, hoặc có chuyện gì ý ngoại, xuất một số tiền cho công ty bảo biểm 30 vạn.

Trước đây thấy tờ báo nọ nói một nhà hát có tiếng kia bảo biểm có hạn một số bạc to, nay lại thấy nàng vỗ nử nầy bảo biểm cặp chưn 30 vạn.

Đời nầy nhiều cái phát giá lạ lùng thật!

VIỆC THẾ-GIỚI

Vụ Mãn-châu — Phong-trào bất-tuân pháp-luật và tẩy-chay hàng-hóa Anh ở Ấn-độ

HAI NƯỚC TRUNG NHẬT ĐỘNG BINH Ở MÃN-CHÂU

Bắc-kinh, 30 décembre. — 4 chiếc tàu hỏa chở quân đội Nhật-bản đã khởi từ Phụng-thiên đến Kou-Pan-Tzé.

Từ Liêu-châu có 5 chiếc tàu hỏa chở quân đội Trung-hoa đến Sơn-Hải-Quan.

Người ta nhắc rằng quân Nhật sẽ tựu lại Vạn-lý trường-thành đặng chiến với quân Trung-hoa.

Các phái viên điều tra ngoại quốc đã đi ra khỏi đất Cẩm châu rồi.

Tin sau cùng cho hay rằng buổi sớm ngày 30 décembre, quân đội hai nước đã giao chiến tại Pai-Tchi-Pao.

Trương học Lương tổ chức hội chính trị ở Bắc bình

Ngay sau khi Tưởng-giới-Thạch từ chức, Trương-học-Lương từ chức theo, rồi tiếp luôn đến tin Trương tổ chức chính trị phân hội ở Bắc-bình. Chính trị phân hội này tức là Đông bắc chính trị ủy viên hội dời vào Bắc bình, hoặc theo lên cả, hoặc đổi tên là Bắc phương chính trị phân hội còn đợi chính phủ Trung ương quyết định. Trong chánh hội nầy, không những cánh đông bắc, lại mời cả cánh tây bắc, tức là cánh Diêm, Phùng đợi vào nữa. Tóm lại là một cái hội nhánh chính trị có đủ các yếu nhân miền bắc, để cầm quyền chính trị miền bắc nước Tàu, mà Trương học Lương, Diêm tích Sơn, Phùng ngọc Tường sẽ làm lãnh tụ.

Báo Tàu đối với việc nầy lấy làm lo ngại, vì chính trị phân hội trước kia đã sinh tệ rồi mới phải bỏ đi mà đổi ra tập quyền trung ương, nay lại khôi phục, biết đâu rồi không sinh tệ như trước? Tập quyền trung ương dễ gây nên cái tệ độc tài, thì chính trị phân hội cũng dễ sinh ra cái cớ, phương chi những ủy viên trong chính trị phân hội miền bắc có 40 người đã đăng tên lên báo đều là võ nhân cả, như thế thì cái thói Đốc quân đoàn ngày xưa e lại nảy mầm. Cải cách đi cải cách lại biết đến bao giờ được yên!!! v. v.

Học sinh lại phá đảng bộ

Sau khi xảy ra việc bạo động, ngày 14-15 rồi, lính cảnh sát phải đóng thể đoàn nghiêm nghị đưa học sinh các tỉnh ở đâu về đấy, tưởng là yên rồi. Dè đâu ngày 18 tỉnh Sơn-tây lại xảy ra việc bạo động; Học sinh đến vây đảng bộ, đội lính cảnh sát trong đảng bộ bắn súng, học sinh bị thương 13 người, có 1 người chết. Sau đó nhà đương cục tỉnh nầy bình như bênh học sinh, lại bắt một ủy viên đảng bộ là Hầu-khắc Ôn đem giam, hôm sau lại niêm phong đảng bộ. Bốn ngày 20, học sinh mở cuộc truy điệu những học sinh bị bắn chết, người đến dự hàng mấy vạn; các nhà buôn đều đóng cửa. Ngày 20 hội học sinh đến yết kiến Diêm, Phùng thỉnh nguyện, và quyết cử đại biểu đến kinh thỉnh nguyện xin nghiêm trị kẻ hung thủ.

Quân Nhật thay đổi chiến lược

Tin Thẩm dương — Quân Nhật vẫn ra sức sửa soạn đánh Cẩm-châu, chỉ có chiến lược có thay đổi; Chúng định đóng quân cướp lấy tiền khu, quân Nhật ở sau giám thị, cứ 2 trăm quân cướp, lại có 50 quân Nhật theo sau. Việc chiêu mộ quân cướp

(Xem tiếp trang 2 cột sáu)

CHUYỆN ĐỜI

Câu chuyện nói tiếng tây

Cô B. — Tôi xem như chị có chuyện gì không vừa ý?

Cô T. — Xin lỗi chị, tôi buồn, tôi giận cho thằng em tôi.

Cô B. — Thì em nó khờ, có chuyện gì ta la rầy giậy bảo, qua chuyện thì thôi, giận giữ làm chi cho mệt.....

Cô T. — Phải, nhưng thằng em tôi nó khó giậy lắm chị ạ. Từ khi thầy mẹ tôi qua đời đến giờ, tính nết nó ngỗ nghịch lắm. Nó tự cho nó là có học, có biết, nó làm chi cũng nhằm hết, tôi có nói vào thì nó rướng gân cổ lên mà cãi lại. Em như thế, thiệt là bố nước giậy!

Cô B. — Chị nói thì thôi, chị đến nỗi giậy không được lận. Chị nghe lời tôi, đừng có đánh đập, cứ phân phải trái cho cậu em nghe cho rõ, một lần không được thì hai lần, hai lần không được thì ba lần... Giậy con nít mà dùng cảm tình thì mau hơn là dùng oaiquyền...

Cô T. — Thì chị nghĩ, có một việc nó nói tiếng tây, tôi nói với nó đã biết mấy chục lần mà...

Cô B. — Nói tiếng tây làm sao? Cậu em đi học tiếng tây, thì đã cho cậu em nói tiếng tây cho quen, sợ sao chị lại cấm đi?

Cô T. — Không phải, tôi nào có cấm nó nói tiếng tây! gặp người biết tiếng tây, thì nó nói mấy đó nó nói, nhưng gặp những người không biết tiếng tây mà cứ nói tiếng tây, thì mất phép lịch sự, tôi không chịu được. Ai có làm trặc họng như nó bao giờ, gặp những người biết tiếng tây lại nói tiếng ta, vì nó sợ sái người ta cười, còn gặp người không biết tiếng tây thì lại cứ nói tiếng tây hoài. Vừa rồi có hai ông cụ đến thăm, nó nhảy xổm lên, lên tay xuống ngón xi xô xi xà mãi, biểu chỉ thì biểu, nó cũng không thôi. Em như vậy có nước đập cho chết đi, chớ còn dạy với bảo mà chi!

Cô B. — Ối, tâm bậy, tâm bậy thiệt, chắc các cụ đó không hiểu nổi cho cậu em nói gì các cụ chị nhỉ! Á mà cậu em còn con nít tính cô nít, ai mà chả biết, huống gì các cụ là người lão thành, chắc không chấp trách đâu, chị đừng ngại! Mà chị nầy không biết tại làm sao cái thói ấy nó thông thường lắm, những cậu nhỏ như cậu em đây, trí khôn còn ít, mới học được đôi tiếng tây nên ngứa cổ, chẳng nói làm chi, chớ tôi thấy nhiều người lớn, học đã giỏi lại coi bộ cũng lịch lắm, mà phép lịch sự con con ấy cũng không biết đến nữa mới lạ cho. Lắm khi tôi nghe họ nói chuyện với mấy ông già bà cả mà tôi phải nể mình đã chị! Mới bước vào, chào hỏi bằng tiếng ta, nói chuyện một chập rồi thình lình họ xổ tiếng tây ra cả giậy cả nải, làm cho người ngồi nói chuyện với họ không hiểu gì hết. Có người lại học thói ở đâu, trong một câu nói mà dùng đủ các thứ tiếng nữa là khác.

Cô T. — Tôi gặp những người như vậy, mách lòng thì mách lòng chớ, tôi phải đứng đi ngay, không thèm.....

Cô B. — Thì chớ có ai mà thèm... nhưng chỉ vì giữ phép lịch sự phần mình, thành phải ngồi rốn.

Tây-Đô

ANNAM LỊCH SỰ HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

MỘT ÍT DẬT SỬ CỦA ÔNG

NGUYỄN-LỘ-TRẠCH

Báo Tiếng-dân số 124 ra ngày 3-10-31 có thuật bài «Thiên hạ đại thế luận» của ông Nguyễn-lộ-Trạch mà nhận là bài luận có giá trị trong học giới ta trên khoảng 3, mươi năm nay. Lâu nay thường tiếp được thư của bạn độc giả, xa gần gởi lại hỏi thăm lịch sử nhà văn hào ấy. Mới rồi có được một bài của người đọc báo gởi lại kể một ít dật sử của ông, xin đăng y nguyên văn :

L. T. S.

Ký giả là lớp vãn tấn, không được trực tiếp với ông Nguyễn-lộ-Trạch, không biết được tường, song có gặp một đôi người đồng thời và đồng hương với nhà văn hào ấy thuật chuyện cùng một ít thi văn, nếm một miếng thịt cũng biết cái mùi trong vạc ấy là thế nào, xin lược thuật như dưới :

Ông tên là Nguyễn-lộ-Trạch, tên chử là Hà-nhân, biệu là Ký-am, người làng Kế-môn, phủ Thừa-thiên, con ông Nguyễn-Oái là một ông quan lớn (đậu Tiến-sĩ làm đến hàm thượng-thư). Con quan lớn mà ở hạt Thừa-thiên, lại có tánh chất thông minh ham học như ông Nguyễn-lộ-Trạch, nếu theo đường giàu có quan sang, thì có thua gì ai. Thế mà ông không thèm mang đến khoa cử sĩ tuấn, lại lưu tâm về thực học, mà ham nhứt là các sách nói việc thế giới. Vì thế nên lúc ấy sách tây học chưa du nhập xứ ta bao nhiêu mà ông ta sưu cầu khảo sát, cũng biết được học thuật chánh trị Âu-Mỹ và thấy rõ đại thế trong hoàn cầu. Con mắt và cái não sáng suốt như thế, thật là hiếm lắm !

Đương lúc bây giờ, sĩ phu trong nước toàn xu về lối học cử nghiệp mà ông ta hay nói chuyện Âu-Mỹ, nên người ta cho là cuồng và tặng cho một cái huy hiệu là « cậu ấm tàng tàng ».

Ông không làm nghề cử nghiệp, song thỉnh thoảng ngoài văn thực dụng ra có làm một ít thi văn, khí cách cao cả, không giống thứ văn thường sáo của bọn thượng lưu lúc bấy giờ. Ông thường lưu tâm tìm người đồng chí mà không gặp người nào, nghĩ rằng trong đám khoa cử, hoặc giả cũng có người khá, nên một đôi khi nghe ai có tiếng học giỏi, cũng qua lại lấy thi văn giao du để xem người, như ông Nguyễn-thượng-Hiền, Võ-phạm-Hàm, Châu-mạnh-Trinh là những người có tiếng ở Bắc hà vào thi hội ở Huế, năm Thìn, Thành-Thái thứ 5, 1892) ông ta có qua lại, nhưng sau chỉ chơi với ông Nguyễn-thượng-Hiền mà thôi. Nhân nhắc văn ông Nguyễn-lộ-Trạch lại nhớ một chuyện thứ trong sự thi cử :

Khoa Nhâm thìn thi đình nói trên, đề văn đình hỏi về thời thế, đầu đề là câu : « Thiên hạ thế nhi dĩ hỹ » (天下勢而已矣), sau có hỏi đến việc thế giới, nước mạnh lấn nước yếu cùng cách giao lân nọ kia. Ở phải thi đình là lần thi quan hệ tột bực trong sự thi cử, người nào được lấn thi ấy tức là nhân tài trong nước lựa lọc đã tinh, và sau nầy sẽ ra mà gánh vác việc nhà việc nước, hỏi chuyện thời thế như vậy là phải chớ, nhưng lúc bấy giờ, nói cho thực tình, trong nước mấy ông đỗ hội trứ tay Võ-phạm-Hàm, Nguyễn-thượng-Hiền (ông Hiền đỗ hội năm đầu kia, khoa nầy chỉ thi đình mà thôi) có xem sách Dio'-hoàn chí lược và một ít sách khác, có biết cái tên năm châu chút đỉnh, còn ngoài ra lắm bác về đoạn nói việc thời thế ấy, viết không ra lối, chẳng qua viết lại theo đề đủ quyền mà thôi. Trong đám nầy, có một bác tự nghĩ bài văn đình nầy chắc là mình hỏng, bèn nghĩ ra một cách: có người bạn làm việc tại tòa Khâm sứ Huế, bác sang nhờ người bạn mách với tòa Khâm rằng: Năm nầy đề thi đình có nói động đến thời thế... Tòa Khâm tư hỏi, mấy quan Phụ-chánh sợ xóa bỏ kỳ thi ấy mà thi lại đề khác, (thi đình lệ là vua ra đề, lúc ấy vua Thành-Thái còn nhỏ nên có Phụ-chánh), các quan chấm đình dự ra cái đề thời thế ấy, kẻ bị cách, người bị giáng, về tội « ra đề không hợp » (擬策文不合). Chính cái đề ấy, ông Nguyễn-lộ-Trạch có thảo một bài đưa cho ông Nguyễn-thượng-Hiền xem. (Bài ấy cũng đại khái như bài luận « Thiên hạ đại thế », song vì văn có đề không được thích sướng, song đám thi đình đó cũng không người nào viết được một góc bài ấy).

(*Còn nữa*)

Bồ cảng

Biết chữ mà không đọc báo thời cũng chẳng hơn chi người không biết chữ

KIM-LAI-TẠP-CHÍ

57, rue Gia-Long -:- HUẾ

Mỗi số		0$12
Ba tháng	(13 số)	1$50
Sáu tháng	(25 số)	2$80
Một năm	(50 số)	5$00

CÓ MỘT

TIỆM THUỐC

«TÙNG LÂM DƯỢC PHÒNG»

Nhà số 5 đường Citadelle «trước cửa Thượng-tứ) Huế là thuốc rất tốt, bào chế rất kỹ lưỡng hơn hết.

Có chế đủ các thứ cao đơn hoàn tán.

Có đại lý cho các đại dược phòng ở trong Nam ngoài Bắc.

Có trữ bán các thứ thuốc thần-hiệu gia-truyền của các vị danh y.

Có trữ bán trầm hương, kỳ nam, bạch-đậu-khấu, quế, thanh, cao-ban-long, sâm cao ly và Huế-kỳ.

Có lương y trong tiệm co mạch cho toa.

VIỆC TRONG NƯỚC

THỪA THIÊN

Nỗi khổ của tù ở lao Thừa thiên

Bản báo tiếp được bài lai cáo của một người tù mới tha về xin đăng như sau này :

Ở lao Thừa-thiên tù bị một cái khổ là đồ ăn quá xấu. Thỉnh thoảng lại xảy ra việc kiện người nấu ăn (fournisseur). Nhưng trước kia kiện còn được ít nhiều kết quả, chớ từ mấy tháng gần đây, xem ra không có hy-vọng gì nữa. Cứ theo trong sổ nấu ăn (cahier de charge) thời mỗi tuần phải dọn ba lần thịt bò luộc (không có nước), thế mà nhà nấu cơm chỉ cho ăn ba miếng gân bò nấu với mấy cái giây rau muống già. Có một lối đến sáu ngày chỉ độc cho ăn mắm chuồn hôi, tù chịu không nổi phải kiện. Kiện thời kiện đồ ăn xấu xin thay đổi, tuế mà không rỏ bác cai Đ. lại làm lập-bô (rapport) lẻn cho quan giám thế nào, quan không thèm xuống, chỉ viết mấy chữ bảo: đúng luật, nếu không ăn thời mặc. Song tù vẫn nhịn, chờ quan xuống để nói đầu đuôi. Đến sáng mai quan xuống, chỉ đứng trước cửa ngo vào nói mấy tiếng, rồi bỏ đi. Thành ra không biết kêu ai, đành phải nuốt liều ba bột cơm sống, mấy miếng cá ươn cho qua ngày tháng.

Mong quan trên ghé mắt cho kẻ tội nhân được nhờ.

Một người ở tù về

NGHỆ-AN

Xin chất vấn cùng mấy vị dân-biểu hạt Nghệ-Tịnh

Bản báo tiếp được bức thư dưới nầy, xin đăng nguyên-văn :

Đối với các vấn đề có quan hệ về chính-trị, chúng tôi chưa dám trách vọng vào các ngài. Duy việc từ thiện chỉ là một việc làm phước tưởng không có điều gì trở ngại, vậy xin có mấy lời chất vấn nầy :

1.) Nhân-dân 2 hạt Nghệ-Tịnh mấy lâu nay cùng khốn, không cơm mà ăn, không áo mà mặc, đã phải bỏ mạng đến bao nhiêu, các ngài có biết không ?

2.) Số nhân dân nay hiện đương thoi thóp, nhưng liệu không có thể tránh khỏi cái chết sắp tới, phỏng đến mấy vạn nữa, các ngài có biết không ?

3.) Những thảm trạng nơi hang cùng ngõ hẻm ra thế nào, các ngài có để mắt tới không ?

4.) Những làng nào bây giờ chỉ còn : nhà trống, vườn hoang, rào đạo tả tơi, ngỏ đường rêu cỏ, các ngài có biết không ?

5.) Số tiền châu cấp do chính phủ và đồng-bào gởi giúp nạn cứu cơ được bao nhiêu, cách chẩu cấp ra sao, chỗ nào có, chỗ nào không, các ngài có biết không ?

Sinh mệnh nhân dân là quý trọng và cần cấp hơn hết, bởi các nhà có nghĩa vụ !!!....

Dân-đói

QUẢNG BÌNH

Không nước mà cấy !

Hiện nay đã gần qua vụ cấy rồi, mà ở tỉnh Quảng-bình trời vẫn hạn. Lắm chỗ không biết lấy nước ở đâu mà cấy, đành phải bỏ hoang.

Tháng giêng hai vừa rồi có thấy mấy thầy lục-lộ đi nhắm đường để làm dẫn-thủy, làm náo động cả thôn quê, ai cũng vui mừng mà chờ đợi. Không ngờ chỉ làm náo động có một hồi, rồi lâu nay không nghe ai nói đến việc dẫn thủy ở Quảng-bình nữa !

Mong nước

QUẢNG NAM

Bệnh phung với thuốc lá

Mấy lâu nay có cái tin đồn rằng những người đau bệnh phung dùng thuốc lá (tabac) lót nắm, rồi đem bán lại. Tin ấy hư thiệt thế nào không rõ, làm cho những người hút thuốc phải ghê sợ và những nhà buôn thuốc phải ế.

Vừa rồi có người ở Tam-kỳ thuật chuyện : « Trong ấy có tên K. B. đau phung, lót thuốc nắm, mỗi ba ngày thay một lớp, thuốc để nắm rồi thì đem đổi. Một bữa nọ giao thuốc cho đứa ở đem đổi, nó không đổi lại đem đi bán. Người xóm trông thấy tưởng nó ăn cắp nói nó, rồi nói với chủ nó, thì người chủ nói thuốc ấy bảo nó đem đổi chớ không bán. Từ đó tin ấy đồn ra làm cho các nhà buôn thuốc không bán được thuốc, họ phải đi kiện tại quan, quan đến xét nhà người bệnh nầy bắt phải dọn đi ở một nơi xa thành phố ».

Chuyện nghe cũng huyễn, nhưng theo như lời nói trên đây thì rõ là có thiệt. Người đau phung nầy dùng thuốc lót nắm rồi đổi, biết đâu những người đau phung khác cũng làm như vậy, rồi đem bán lại cho người ta dùng, mà phải lây lất bệnh. Ở các nơi thành phố mà có những người đau phung ở xen lộn vào, đã không tiện rồi, huống những người ấy lại dùng thuốc mà làm như vậy rồi bán lại cho người ta dùng thì thật là nguy hiểm quá.

Việc nầy quan trên nên để ý đến.

Rõ chuyện

Làm một ngày không được 2 hào bạc sao ?

Trong mấy tháng nay đi khắp tỉnh Quảng-Nam, đến đâu cũng nghe nói chuyện làm đường xe lửa, nhơn dân đâu đâu cũng chực đến ngày đường xe lửa mở dặng đi làm thuê mà kiếm tiền nuôi thân.

Hiện nay đường xe lửa có đôi con đường chỗ như : Phú-cang, Trà-lý, Cây-trâm v. v... đã lải rải làm trước, nhơn dân các nơi đổ ra đi làm rất đông.

Té ra, mới thấy họ vác tơi vác chiếu, gánh trạc deo bầu đi bữa nay thì cách vài ba bữa sau đã thấy họ mang về. Hỏi thì họ nói : Làm một ngày không được hai các bạc !

Một ngày không được 0$20 thì ăn sao cho đủ, nhà lảnh biện phải nở lay chớ !

L. k. M.

TÂN-VIỆT-NAM THƯ-XÃ

Tổng-đại-lý tại Trung kỳ

QUAN-HẢI

HUẾ

CHỈ CÒN CÓ MẤY NGÀY NỮA

Chỉ còn có mấy ngày nữa đã đến tết Nguyên-đán dương-lịch, vậy xin các ngài mua sắm lại *NHÀ-BỐ CHÂN-HƯNG* mà mua các đồ hàng bằng vàng bạc, hoặc để dùng hay để biếu thì rất là nhã và tiện. Các thứ hàng ấy như vòng vàng và các hộp phấn sáp bằng vàng để các bà các cô và các bà dùng.

Cũng là : hộp, cốc, khay, bàn trà v. v. bằng bạc để các ông và các quý quan dùng.

Các ngài đã mua buôn hay mua lẻ Nhà-Bố cũng bán một giá rất phải chăng và tiếp đãi rất trọng hậu.

Còn giấy Quốc-trái muốn bán xin mang lại số 62 hàng Đẹ, giây nói số 338

Trung-kỳ nhân-dân đại-biểu viện

Kỳ hội đồng thường niên năm 1931

BIÊN BẢN

Ngày 9 Octobre 1931

(*Tiếp theo*)

Buổi chiều

Chánh-phủ lại tính làm sao cho các quan tòa án các tỉnh sẽ được trọn quyền xử đoán, thì khi quan tòa xử đoán thành án rồi, thủ hiến mới dự đến mà tỏ ý kiến thôi.

Ông Viện-trưởng.— Sao lại không giao cả việc hình cho quan tòa xử.

Ông hội-lý. — Ở xứ nầy vẫn có thói quen việc cai trị và việc xử kiện đều giao cho một chức quan làm, nay nhất đán chia bẩn ra hai bên theo ý ngài nói thì chưa tiện.

Ông Phạm-văn-Quảng — Nhà nước muốn trừ cái lệ những lạm, mới phải tuyển hạng quan mới, những ông quan dù có thông-minh thế nào, thì cũng vẫn là người mà vẫn là người thì lòng dục khó mà đè nén nổi. Nếu chính-phủ cho giao việc cho quan phủ quan huyện thì chẳng gì chính phủ cho quan phủ quan huyện một cái lợi khi để mà những lạm.

Ông Hội lý — Nhà nước phải tam đán đán, không có việc gì một lúc mà làm xong được.

Ông Viện trưởng. — Tôi xin đem bộ luật mới sửa ở Bắc kỳ thi hành ngay ở Trung kỳ.

Ông Đinh đoán-Sắc. — Xin cho bản luật mới Trung kỳ sửa xong.

Ông Phạm văn Quảng — Quan Hội lý vừa nói bộ luật Bắc kỳ làm tám năm mới xong, trường cũng đã kỹ càng lắm. Tưởng nên đem tại hành ở Trung kỳ khỏi phải làm bộ luật khác nữa vừa tốn tiền vừa mất thì giờ.

Ông Hội lý. — Chẳng tốn gì mấy, tiền lương của quan Cố vấn pháp luật có lẽ cũng sẽ về Ngân sách Đông pháp cả như bây giờ vậy. Mà chúng ta lại được cái lợi riêng là được xem xét bộ luật Bắc-kỳ để sửa mà lập thành bộ luật hoàn toàn cho Trung kỳ.

Ông Viện trưởng — Rồi đây ai làm các quan tòa án mới.

Ông Hội lý. — Các quan ở trường Hậu bổ ra, ở trường ấy có ban dạy riêng về việc luật án.

Ông Phạm văn Quảng — Quan Cai trị và quan Tòa án mà cũng một trường ra. Quan phủ quan huyện kiêm cả việc xử án việc hình thì tính mệnh người ta khó bảo toàn được, quan huyện có việc hiềm thù riêng với ai, có thể lấy quyền cai trị mà tố giác và lấy quyền quan án mà khép vào tử hình được.

Nếu không làm ra hai cơ quan chính trị và hình hiến để giữ lẫn nhau thì không bao giờ hết cái lệ những lạm.

Ông Hội lý — Chính phủ sẽ lưu ý về việc ấy, giờ tôi không thể nói hơn những điều tôi đã kể trên ấy, các ngài cho sự cải cách ấy chưa đúng với chế độ phân quyền, nhưng thực ra thì chế độ ấy cũng còn chi nghĩ được.

Ông Phạm-văn-Quảng. — Cũng tôi yêu cầu hai chính phủ chia riêng hình hiến và chính trị ra.

Ông Hội-Lý — Việc đó sẽ tuy Hội-đồng sửa luật xét.

Ông Đậu-văn-Bảng — Xin việc tra xét cho bớt chuyện hung dữ Hà tĩnh có xảy ra nhiều việc lạm quyền qui pháp.

(*Còn nữa*)

VIENTIANE

Ngày 17 Juin 1931 bản báo có tiếp được 1 cái mandat giấy thép (mandat télégraphique) ở Vientiane số bạc 10$00 của người nào gởi mà không nói rõ tiền ấy trả về khoản gì, vậy cái mandat ấy của ai, xin trả lời cho bản báo được rõ để liện việc vào sổ.

Tiếng-Dân

ÔNG GIÀ BÀ LÃO NHỨC XƯƠNG, MỎI LƯNG...!

BỔ HUYẾT KHU-PHONG

TRỊ ĐƯỢC VÀ CHỐNG LẠM

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG

VIỆC THẾ-GIỚI

(*Tiếp theo trang nhứt*)

do tướng Nhật là Nhị Công chủ trì, chỉ phát khí giới cho quân cướp mà không phát tiền lương, bảo : đánh được đâu thì hồ cướp của. Bản Trang đã ký nhiệm 16 quan Tư lệnh cướp.

Hôm 16, quân Nhật cho mấy chiếc máy bay bắn súng cối xay vào thành Thông-liêu ngay lúc ấy có mấy trăm quân cướp tay cầm cờ Nhật đánh cướp nhà ga Thông liêu. Xe hỏa không chạy được. Trong thành rất rối loạn.

Hôm 17, máy bay Nhật lại ném bom quân cướp lại đến đánh, nhà ga mất cướp sạch, người trong thành Thông liêu chết thương hơn trăm. Cùng ngày ấy máy bay Nhật lại ném bom xuống. Xe hỏa chạy đến Liễu hà lại bị cướp. Tại Đạch kỳ bảo đã thành ra thế giới cướp.

Một tờ báo Anh nói rằng: Quân Nhật đưa thư tối hậu bắt quân Tàu phải rút vào trong trường thành rồi rằng là chực chiếm hết Mãn-châu cái thế đoạn đối với Cao ly năm sọ thật là không coi hộ Quốc liên ra gì v. v...

TRUNG-HOA BỎ CẦM-CHÂU. QUÂN NHẬT-BẢN BẮN VÀO ĐƯỜNG XE LỬA BẮC-BÌNH-THẨM-DƯƠNG

Chính phủ địa-phương Trung-hoa tại Cầm-châu vừa mời cùng với bộ Tham-mưu dời bỏ Cầm-châu mà lui vào Loan-châu. Ở nơi trong vạn-lý-trường-thành. Đội pháo binh thủy quân Nhật-bản đóng tại Tàu-hoàng đảo đã bắn súng trái phá vào khu đường xe-lửa Bắc-bình — Thẩm-dương, cắt đứt đường ấy nhiều chỗ.

CHÍNH PHỦ TRUNG HOA LẠI CẦU CỨU QUỐC LIÊN

Thượng hải, 4 Janvier. — Có tin rằng chính phủ Trung-hoa đã đánh điện cho hội Quốc-liên xin nhóm hội đồng lập tức vì quân Nhật đã chiếm đất Cầm-châu. Chính phủ Trung-ương lại muốn Hoa cho dư luận thế giới để ý đến việc đó nữa.

ÔNG GANDHI VỀ ĐẾN BOMBAY.

Bombay, 29 decembre. (Imp). — Ông Gandhi vừa về đến Bombay. Có 1000 người cầm gậy và cờ đen biểu-tình phản-đối ông. Những tiếng « Đả đảo Gandhi » nghe rầm. Nhưng đồ đệ của ông Gandhi ra chống lại rất kịch-liệt : 12 người bị thương.

Sau cảnh-binh đến can thiệp mới giải tán được.

TÌNH HÌNH PESHAVER (Ấn độ)

Peshaver, 30 décembre. — 90 người trong đảng « áo đỏ » bị bắt mà tình hình đã yên ổn lại.

Bombay, 30 décembre — Ông Gandhi có tỏ ý muốn tiếp chuyện viên kinh-lược trước khi thi hành việc cổ động bất tuân pháp-luật. Ông có tuyên bố rằng hiện nay nói hiệp tác thật không thể nào được, vì những chỉ dụ về việc đàn áp đã làm cho dân-tâm sôi sục.

PHONG TRÀO BẤT TUÂN PHÁP LUẬT Ở ẤN-ĐỘ

Bombay, 1er Janvier. — Vì viên kinh-lược không chịu cùng ông Gandhi bàn về những chỉ dụ về việc đàn áp, nên ban Chấp-hành của hội-nghị quốc-dân Ấn-độ đã nhứt định dùng thế đoạn bất tuân pháp-luật mà phản đối. Đồng thời cũng tẩy chay liên những hàng hóa của Anh nữa.

Ở nhiều nơi, người ta cho rằng ông Gandhi sẽ bị bắt, chắc bị bắt.

Ban Chấp hành của hội nghị ấy đã cho phép ông Gandhi cử một người đặng chực thay thế ông trong khi bị bắt. Phong trào tẩy chay đã bắt đầu thi hành trong các sở bưu điện và lò-án.

Ban Chấp-hành của Hội-nghị ấy lại còn cổ-động cho hết thảy nhân dân đồng dùng những hàng hóa gì có tinh, và đừng cho đến các nông sở, mà lôm là đừng làm một việc gì có lợi cho thành-phố.

Bức thư của viên kinh lược trả lời cho ông Gandhi đại ý nói : chính-phủ không thể điều-tình một việc gì với mỗi người hoặc một hội nào có ý muốn khuynh đảo chính phủ, bất kỳ ở đâu đâu. Lại thêm rằng : vẫn biết ông Gandhi không có trách nhiệm gì đến những việc bạo-động xảy ra trong khi ông còn ở bên Anh, nhưng về những phương pháp đàn áp bạo động ở Bengale và các tỉnh liên-hiệp thì không còn bàn tính gì nữa.

Dư luận nhao nhao rằng chắc sẽ có một đại-biểu riêng bất mấy trong số trong hội nghị quốc-dân Ấn-độ, thứ nhứt là ông Gandhi. Hiện nay ông Gandhi ở Bombay.

Calcutta 1er Janvier — Đến mai viên kinh lược sẽ nghỉ tân bay về Delhi. Và đến nơi thì nhóm hội-nghị hành-chính ngay.

Bombay, 1er Janvier. — Ban Chấp-hành ấy viên của hội nghị quốc-dân đã bày về tình hình chính trị ở Bengale Tiên nguyên xã-trưởng Calcutta Subhash Chandrabose nhứt định cổ động tẩy chay hàng hóa Anh, y theo như điều quyết nghị của tỉnh hạt hội-nghị.

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Hỏi xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ở hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haiphong

Comptoirs Commerciaux d'Annam

Commission - Représentation

TRUNG-KỲ THƯƠNG-CỤC

107, Rue Paul - Bert -> HUẾ

LÊ-THANH-CẢNH chủ nhân

合 Maison HOP-THINH 盛

SOIERIE & MERCERIE

32 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang

HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như: lĩnh áo, lĩnh quần đen, trắng trơn và hoa Thẹ thâm, bằng đen, the các mầu trơn và hoa Lụa thâm các mầu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải màn, chè hạt.

Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các Quí Khách ở xa xin viết thư về lấy mẫu và giá hàng, bổn hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như đồ da, valise, yên ngựa, cặp sách, giấy giếp, vi da, đồ đồng, đồ thếc, như mặt gỗ văn văn. . . . bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các qui khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gửi hàng đi các nơi theo cách lĩnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ, các qui khách mua thử sẽ biết.

Nay cẩn bạch

Mme NGUYỄN-THỊ-SẦU

HỢP-THỊNH

Soierie & Mercerie 32 *Rue des Cantonnais*

HANOI

Cứu hơn 50 mạng khỏi chết

không đề - phòng trước, sau, ăn - năng không kịp

Từ ngày tìm được lời nay Tôi dùng hột (*cườm rắn*) cứu được hơn 50 mạng người, bị rắn độc, rít độc, bò cạp và ong cắn. Hột rất quý trên đời, mỗi nhà cần kiếm sẵn một hột phòng khi hữu sự. Muốn có thứ hột này, xin nhớ mua một hộp thuốc « OÁN » hiệu con Rồng, hay là thuốc xổ hiệu Nhành-Mai, thì tôi sẽ cho không hột này. Hai môn thuốc nầy độ nhất hay, có bán khắp cả Đông-pháp. Thuốc dán: trị mụn độ nhất hay, mụn nhiều thế nào dùng thuốc nầy thì được vui lòng cả. Thuốc dán này còn thần hiệu về các chứng bệnh ngoài da như là: ghẻ lát, tức đau mắt, hạch, sải càng. v. v. Còn THUỐC XỔ hiệu NHÀNH-MAI, hay lắm, dùng rồi không hay tôi trả tiền lại, thật vậy. Muốn rõ lời tôi là thành thật. Lúc xổ răng xem cho được phần thì sẽ thấy đờm độc rất nhiều, *đi kiêm* và cóa trùng nhỏ nhỏ đều bị thuốc tống tôi ra cả.

Có gởi bán khắp cả Đông-pháp.

Ở Huế có bán nơi M. Đào-duy-Anh (Quan-Hải) rue Gia-long.

HUẾ (Citadelle) : *Hồ-tri-Phát maison Thuận-Lương*
FAIFO : *Bazar Hồng-Lạc 121 Pont Japonais*
TOURANE : *Nguyễn-hữu-Vinh commerçant*
QUANGNGAI : *Madame Phạm-Hòe commerçante*
NHATRANG : *Nhà thuốc Mộng-Lương thư-quán*
QUANGTRỊ : *Châu-nguyên-An chez Hòa-Long hiệu*
PHANTHIẾT : *Lê-năm-Hưng commerçant rue Gia-long*

Thuốc dán giá 0p25. Thuốc xổ giá 0p20. Hột cườm rắn cho không. Mua sỉ lời nhiều, đo nơi:

NGUYỄN-VĂN-PHỐ

boîte postale n° 63 Saigon

GIẢY ÍT CHUYỆN NHIỀU

Nghe nói thầy khán hộ ở hạt Quỳng lưu (Nghệ an) đối đãi với bệnh nhân một cách thô bỉ còn việc cho thuốc thì thầy làm cho qua chuyện mà thôi.

Hôm 25 Décembre, ở Chipou (Nam-kỳ) theo báo T. L. thì lại nhà một viên Hương quản nọ có sinh ra một con bò con 2 đầu 8 chưn; 2 đầu mọc ngược nhau, xem giống như 2 con dựa đuôi lại vậy.

Dân xóm Phú cường, làng An ba, huyện Nghĩa hành (Quảng ngãi) kêu van vì những thầudoạn bóc lột của tên thập đoàn Trần Trình: sửa trái quan mà bắt họ canh tuần không ngủ, ai muốn nghỉ phải chịu gà rượu.

Cũng ở huyện Nghĩa hành, có lịnh quan cấm dân không được bận quần đen, ai không tin thì bị buộc tội theo điều luật «y phục dị thường».

Tại Quảng nam, phủ Điện-bàn, vùng Vĩnh điện, có tên Chẩy (người làng Uất-lũy, đã bị án trộm hại ba lần) đến «thại» đồ của người ta luôn.

Gần nạn mất trộm, nhân dân mấy làng ở Phanri, như Liêm-công, Thủy-tự, Long giang, Đông-an, Hoá-an v v.. phải lấp mặt với nó. Mất trâu bò mất đồ vật luôn luôn.

Chín chục cu ly Bắt kỳ ở Tân đảo đã bị thương 3 người cai.

Một người Trung hoa tên là Lý chấn Nam có chân trong hội kín bị bắt giam tại Hanoi hôm 28 Décembre 1930 chết vì bệnh.

Trong bốt sở Mật thám Hải phòng, một chính trị phạm thắt cổ chết.

HỘI VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM

Kỳ xổ số thứ 51, xổ tại Tổng cuộc ở Saigon ngày 28 tháng Décembre 1931.

Cách thức số 2.

Série 287 được ra. Trong série nầy có 2 vé Tiết Kiệm số 2958 của bà Phạm-thị-Sâm, ở Đoàn Lan, tỉnh Hải dương, và số 4242 của ông Nguyễn văn Cô làm sở Trường Tiền ở Hanoi, được hồi lại mỗi người 1000$.

Cách thức số 3. Xổ số lần thứ 18.

Série 378 được ra. Trong série nầy có vé số 409, của ông Georges Veron ở Hongkong, được hồi lại 1.000$

Xổ trả tiền lời cách thức số 3

Tiền lời trả lại tháng nầy là $259,56

Vé số 724 được ra hưởng lời. Vé nầy của ông Joseph Cuenin ở Tourane

Kỳ xổ số gần tới đây thì định ngày 28 Janvier 1932.

Bá cáo việc riêng

Tôi là Lại-thị-kim-Vinh xin trả lời bài bá cáo việc riêng đăng báo T. D. số 434 ngày thứ bảy 7 Novembre 1931, của Hầu-hàng-Trung, con ông Hầu-viết-Đồng ở Huế, hiện tòng sự tại Plantation Biển-Hồ (Pleiku).

Tôi có chồng đến nay đã trót năm năm, sanh đặng hai con, trong gia đình vẫn một bề êm ái.

Nhơn ngày tháng năm Annam đây, tôi sanh đẻ sau, có người chị chồng tôi, tên là H. T. C. vô thăm em, châu và coi sóc trong ngoài, ở hơn một tháng thì chị đem đứa con lớn tôi về Huế đặng thăm quê nội. Kế đó chồng tôi bảo tôi về thăm cha mẹ tôi. hiện có giấy phép minh bạch.

Tôi về nhà được vài ngày thì chị chồng tôi vào nhà tôi nói rằng: chị ta đi để giúm vợ cho em trai, tôi đã lấy làm lạ. cách nửa tháng tôi lại tiếp được tờ ly dị của chồng tôi gởi Recommandée cho tôi và đăng trên mặt báo nói tôi có *tánh xấu và nhiều việc khác*, tôi thật lấy làm ngạc nhiên.

Vậy xin hỏi Hầu-hàng-Trung rằng: ở đời người có học thức chút ít, đến lúc tuyệt giao cùng ai thì tánh xấu không khi nào ra khỏi lỗ miệng. mà nay vợ chồng đã phân ly, Thầy đã có lòng nói xấu, sao *không biện bạch cho rõ ràng*, lời bá cáo của thầy rất là mù hồ.

Đàng lẽ tôi nên làm thinh, càng ngày bà con càng rõ. Nhưng xét nghĩ việc nầy có chút quan hệ về nền cang thường luân lý, nên có mấy lời nầy.

Lại-thị-Kim-Vinh

à TAM-KỲ QUẢNG NAM

Thưa các ngài !

Khi các ngài làm ăn ở nơi nước lạ (nước độc) nên dùng thuốc *Hải-ngọc-đường-bách-ứng* thì mới tránh khỏi các bệnh như vàng da, to bụng, phù nề, da bụng dày, bụng có cục mà hay đau, ăn không liêu v.v, Thuốc nầy còn chữa được huyết tích, đờm tích, ăn mà tích, đại tiện táo kiết và đàn bà kinh nguyệt không điều nữa. Xa gần đều khen thần hiệu Mỗi bao giá 0$15

Bán tại :

Thanhhoa	M. Thắng - Long 73, phố lớn M. Di-Long 71, phố lớn
Baithuong	M. Tuất, bán phở.
Vinh	M. Lộc-Thịnh, 122, phố Gare.
Vinh	M. Vĩnh-hưng-Tường, 176, Sarraut
Hatinh	M. Vĩnh hưng Tường, commerçant
Donghoi	M. Vĩnh hưng Tường commerçant
Huế	M. Vĩnh Tường, rue Gia long
Faifoo	M. Vĩnh hưng Tường, commerçant
Tourane	M. Nguyễn-hữu Vinh, commerçant
Quangngai	M. Quảng hòa Tế công ty Cửa lấy và Phú-nhơn M. Chế-Hoàng à Sông-Vệ. M. Trương-Nguyên, làng Chú-tượng, huyện Mộ-đức.
Nhatrang	M. Mộng lương Thư quán được phòng
Phanrang	M. Huỳnh-văn-Trân, dépôt Pharmacie
Cana	M. Léon Triêm, Fournisseur de chaux
Saigon	M. Nguyễn văn Hiếu, n° 159, rue Verdun

Mua từ 50 bao trở lên, gửi theo cách lãnh hóa giao ngân, thì tính mỗi 10 bao $25, không phải chịu cước. Thư và mandat gửi cho:

M Nguyễn huy Cờ, Tú tài, village Hoằng nghĩa, phủ Hoằng hóa, Thanhhóa (Annam)

SÁCH TẶNG

Bản báo có nhận đặng quyển «Sách dạy đạo phật bậc đầu» của hai ông Lê Toại và Nguyễn-văn-Duyên dịch, xin có lời cảm ơn dịch giả. T. D.

GIA-ĐÌNH GIÁO-DỤC

hai quyển mỗi quyển 0$20

AI ĐI SAIGON !

Nên ghé lại tiệm cơm Annam hiệu :

VI-TIÊN

đường Amiral Courbet số nhà 42 (*gần chợ mới Bến-thành và sau gare xe lửa Saigon*).

Tiệm có bán cơm bữa nuôi cơm tháng. Giá tính phải chăng và có cho nghỉ sạch sẽ.

Chủ-nhân: **HỒ-VĂN-HÀM** *Kính cáo*

Grande Maison de Soieries

AN-LỢI

Vente en Gros

TONKIN -:- 77 *Rue de la Soie* -:- HANOI

Bản hiệu bán sỉ các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như Lĩnh áo, lĩnh bằng mỏ đen, lĩnh nhuộm trong Nam-kỳ, lượng, lượt, nhiễu bề ngang bán bít lớn, vân, bằng, quế đen, sa bắc trơn và hoa, lượng cẩm màu, sa hột, hột mít, the bề rộng, nhiều, kỷ-cầu, mát, lụa quần anh, lụa cẩm-đô, lụa trơn và bông khổ rộng 0m75 đến 0m80 mỗi mảng.

Hàng của bản hiệu nhuộm thiệt đen, bền và đẹp nhất, giá bán rất rẻ, gởi đi xét kỉnh theo cách lãnh-hóa giao-ngân (contre remboursement).

Bản hiệu lại có bán cả giấy bản, giấy mọi và giấy phấn nữa.

Các qui khách ở xa muốn mua hàng của bản hiệu đã bán lại thì xin gởi thư cho bản hiệu thương-lượng giá hàng, bản hiệu sẽ trả lời ngay. Nếu Qui khách mua giám hàng cho bản hiệu một lần thì sẽ rõ hàng của bản hiệu bán giá rẻ, bền lắm hơn hàng các hiệu khác.

Vậy xin mời các qui khách chiếu cố mua giùm hàng cho bản hiệu thì bản hiệu cảm ơn vô cùng.

Nay kính cáo

Chủ nhân

NGUYỄN-CÔNG tức THẢO

Các ngài có bệnh nên đọc kỳ :

1. — « Thưa ông chủ hiệu thuốc **ĐẠI-BẢO-DƯỜNG** 22 rue Médicaments à Hanoi,

Xưa, tôi mắc bệnh Giang-Mai, chữa đã khỏi. Chẳng dè nay đã 15 năm, nọc bệnh lại phát ra chứng đau phổi, đau ngực, ho suyễn, vàng dầu và khí huyết hư kém, ung lở các đầu xương ở chân tay, đau nhức thấu tủy quá. Người làng bảo thế là bị ác phong hà, nên tôi buồn bực lắm, dùng thuốc khắp nơi tới bạc ngàn mà tiền mất tật vẫn còn. Sau tôi dùng Thuốc và **Tiên-Tửu** của Ngài mới được khỏi tuyệt căn. Tôi còn lại 2 chai Tiên-Tửu, tôi đưa cho Hà Thìm tôi, 63 tuổi, bị ho suyễn và đau bụng kinh niên đã 3 năm nay, và Châu Gái tôi, 27 tuổi, bị bậu-sản, kinh-nguyệt hư xấu và phù thũng đã 4 năm nay, mỗi người uống 1 chai thì thấy các bệnh đó mau thuyên giảm lắm, nên vậy tôi mua giúp cho 6 chai Tiên-Tửu mỗi chai 5 đồng. Vậy xin Ngài gởi theo lối giao-ngân lãnh-hóa ngay cho: **Mr Nguyễn-kim-Hiếu, Điền-chủ huyện Văn-giang, tỉnh Bắc-ninh.** »

2. — « Thưa Ngài, người phá lôi mắc bệnh động-kinh đã 3 năm nay, tốn lắm tiền thuốc mà vô hiệu. Nay dùng Thuốc và Tiên-Tửu của Ngài, vừa mau khỏi bệnh, vừa khỏe mạnh hơn tốt lắm. Vậy ngài lại gởi ngay cho tôi **4 chai Tiên Tửu** nữa (5 đồng 1 chai) ... **Mr Nguyễn - khắc - Cung, Secrétaire à la Banque de l'Indochine à Qui-nhơn** »

Coi 2 bức thư đó, đủ thấy bổn-đường có nhiều thầy thuốc Hồi-thành đại-danh-sư và có đủ các môn thuốc Nam, thuốc Bắc và Tiên-Tửu gia truyền thần-diệu vô cùng, bổ dùng là khỏi bệnh ngay. Nhất là **Tiên-Tửu** (pha với rượu nho cốt lâu năm rất thơm ngon, trẻ nhỏ cũng uống được, không say) là thuốc **bổ phổi, bổ thận, bổ gân cốt, bổ khí-huyết, bổ tỉ vị rất mạnh, rất tốt**, hơn sâm nhung cao quí nhiều lắm, nên uống Tiên-Tửu được béo mập, khỏe mạnh, ăn khỏe, mau đói, ngủ ngon, làm ăn lanh lợi lắm, nếu có ho, lao, đau phổi, đau ngực, đau tim, đau ngực, đau lưng, đau thấu, đau bụng kinh-niên, động-thai, sảo, tỉ, tả hoạt, đau gân, nhức xương, phù, bàng, ngã nước, tiểu vàng đục, nọc bệnh tình di hậu ung, sâu, hậu sản, kinh-nguyệt hư kém, xanh xám, kém ăn, vân vân ... uống mau khỏi lắm. Vậy các Ngài nên mua Tiên-Tửu mà uống, có ốm đau thì nên gởi ngay thư về bổn-đường, cam quyết chữa chắn là mau khỏi dứt căn, bổn-đường có cả môn thuốc trị bệnh Giang-mai, Lậu, nọc bệnh Hoá-tiêu di hậu ... hay tuyệt trần. Mua thuốc và Tiên-Tửu, cước phí bổn-đường chịu hết. Vậy rất mong các ngài hết lòng cổ-động giúp đỡ đồng-bào khi đau ốm khỏi mất tiền mất tật còn với các thầy lang vườn ... đó cũng là một công-đức lớn vậy.

Nay cẩn bạch : **ĐẠI-BẢO-DƯỜNG**, 22 *Médicaments*

HANOI

名靈商司

DZANH-LINH THƯƠNG-CỤC

Cần dùng nhiều đại lý bán pháo độc-quyền cho Bản hiệu ở các tỉnh trong cõi Đông-Pháp, và bán các hàng nội hóa, ngoại hóa, thực-nghiệp v. v hoặc ăn lương, hoặc ăn hoa hồng. Ai muốn làm xin mời lại Tổng-cục chấm chước, xa viết thư về hỏi

Kinh trình các Hải-nội chư-quân-tử, Thực-nghiệp pháo ở nước Annam ngày nay được của tôi của thật mà dùng, không bị kẻ làm giả để lừa gạt người thực thà nữa, và biết được chỗ sáng-nghiệp làm pháo (tức là làng Bình-Đà) từ khi có pháo nội-hóa ra đời ở cõi Đông Pháp.

Thực-nghiệp pháo nay có độc-quyền, xưởng chế tạo của Bản hiệu làm tại làng Bình-Đà, có cả các tay tài-tử chuyên-môn hết sức trổ tài ra làm các thứ pháo rất tốt, thật là đặc-biệt để cống hiến các quý ngài, cho khỏi phụ tiếng khen từ xưa đến nay.

Các quý-khách muốn mua hay đặt các thứ pháo, các kiểu cây bông kiểu Tây, kiểu Nam, xin quá bộ đến Tổng cục, xa xin viết thư về hỏi, theo ý-kiến các ngài, được đẹp lòng không dám sai

Một lời cốt yếu, xin cả quý ngài nhận kỹ hiệu pháo « DZANH LINH » kiểu vẽ bà «Triệu Ẩu chúa Ngô». Bản-hiệu đã giữ bản quyền không ai dám giả mạo

DZANH-LINH THƯƠNG-CỤC

Chủ-nhân kính cáo

N° 2 Rue Jaurégulberry (vườn hoa phố Trảng-thi trước cửa nhà báo Trung-Hòa) hoặc hỏi số 26 B. phố Nguyễn-Trãi và Phạm-Phú-Thứ — HANOI

MẶT TRỜI

Mấy tháng gần đây, trời nóng nực quá, hàn-thử-biểu lên đến ba bốn mươi độ. Tuy vậy, ảnh mỹ thuật tối mờ của hiệu **HUONGKY** vẫn được quý khách rất đỗi hoan nghênh, không sợ nóng nực đến chụp thật đông. Trời nóng còn đông như thế, huống hồ đến tiết sang thu, trời thêm mát mẻ, có lẽ các quý khách càng đến thật đông hơn, lại chính bản hiệu chủ nhân thân hành đưng ảnh để khỏi phụ lòng các quý khách chiếu cố về lối ảnh mờ. Chính là lối ảnh hiệu HƯƠNG-KỲ khởi xướng ra trước nhất, nên không dễ bắt chước bằng được. Các quý khách có đến xem tận nơi mới biết rõ công nghiên cứu của bản hiệu về nghề nầy đã hai mươi năm có lẻ.

HUONGKY PHOTO

48 Rue Jules Ferry — HANOI

THƠ CẢM - TẠ

Cổ-Đan, le 28-10-31

M. Vinh-Hưng-Tường, N° 77 Rue Sarraut VINH

Thưa ông,

Nay tôi có lời mừng quý ông buôn bán phát tài và xin cảm-tạ bài thuốc Thập-Linh-đơn của quý ông M bà hồi-trước tôi có bị bệnh Cảm, đau đầu nhức xương cả mình, mà uống một liều 0p25 đã khỏi được ngay

Tôi thấy như vậy, chỉ vì cho những người quen biết tôi cũng bị bệnh ấy, đều khỏi cả. Vậy tôi xin viết mấy hàng trước cảm-tạ bài thuốc ấy, sau nói chuyện để ông biết rõ mà vui lòng luyện cái thuốc ấy cho nhiều để cho nhân dân ai bị bệnh ấy, tiền không tốn bao nhiêu mà sức lại được mau lành, tôi chắc là đáng cảm ơn quý ông.

Nay kính thơ

Trần - Trí - Dọng

Làng Cổ - đan, Tổng Đăng - xá

NGHI-LỘC NGHỆ AN

Trinh-thám Tiểu thuyết

MỸ-NHÂN CỬU

ĐẠM-VIÊN dịch

Số 11

— Không, tôi hỏi thế không có ý gì khác, chẳng qua là lời hỏi ngẫu nhiên đó thôi. Nhưng tôi nay đương cuộc thì mê, ông ngồi bên ải sáng, ông vì tình bằng hữu mà thay lời thuật chuyện cũng không hại gì.

Ông Hoà nhác nhác miệng hai ba lần như muốn nói rồi không nói. Ông phúc nói:

— Xin ông thuật hết những đều ông biết để giúp chỗ thiếu cho tôi chớ nên dự dự.

Ông Hoàn mới nói:

— Bố-Quân là một người bạn tình tình, hoà nhã tôi cùng ông giao du đã hơn mười năm nay, chưa thấy có sinh chuyện gì với ai cả, chỉ nghe như ông thường có lời thói cùng ông Vi-Nhi.

— Vi-Nhi là ông nào?

— Là một ông y sĩ già ở trong thôn nầy...

Ông Bố bằng đi tới, ông Phúc liền hỏi:

— Bố-Quân, ông thường có sự gì tôi thói với ông Vi-Nhi phải không?

Ông Bố lấy làm lạ hỏi:

— Sao mà tiên sinh biết?

— Hoàn Quân vừa nói cùng tôi.

— À tôi thực chóng quên, nếu Hoàn Quân không nhắc lại thì trong não tôi không có chút gì kỹ — ức nữa cả. Ông Vi — Nhi là bậc tiền bối ở trong y giới chúng tôi, ông ta làm thuốc ở thôn nầy trước tôi hơn mười năm. Ban đầu người thôn ai cũng tín dụng, danh dự ông cũng đã khá cao. Lúc tôi mới đến làm thuốc ở đây, nghề làm không được tiến phát, sau vì tôi hết sức làm việc, người ta mới lần lần tin tôi. Thường có những bệnh nguy cấp ông ta không chịu chữa nữa, bất-đắc dĩ họ mới đưa tới cho tôi, tôi cũng gặp may cho thuốc cứu lại được cả. Lúc ấy tôi mới nổi tiếng. Nhưng người ngày xưa hay đến cậy ông Vi, nay không ai hẹn mà rủ nhau đến nhà tôi cả. Cửa ngõ ông càng thưa người, nghề thuốc tôi càng nổi tiếng. Vì thế mà cái lòng ganh ghét ông mới nảy nở ra. Một ngày kia, gặp nhau ở nhà một người bệnh. tôi cùng ông bàn luận bệnh tình, ông cứ cượng từ đoạn lý, trước còn cãi cọ sau thành ra rầy rà. Việc ấy xảy ra đã lâu cho nên Hoàn Quân có biết. Gần đây lại có một việc mới phát sinh Hoàn Quân còn chưa biết, tôi xin thuật lại để cho ông nghe luôn. Trong thôn nầy có ông nhà giàu tên là ông Thoát, mắc bệnh đàm. trước mời ông Vi chữa, uống đã hơn mười liều thuốc không thấy bớt được chút nào, mời đi tìm tôi; tôi vừa mới chế một thứ thuốc nước trị đàm, bèn lấy cho ông Thoát uống. Hôm sau tôi lại nhà ông Thoát thấy ông Vi cũng ở đó. Ông Thoát hãy tôi vào đón rước cảm tạ, nói nhờ thuốc tôi mà ông được mau bớt, ngoài tiền thuốc ra ông lại kính tặng tôi năm mươi bạng. Ông Vi thấy thế vừa thẹn vừa tức đứng dậy đi thẳng. Cách đó ít hôm tôi đi ngoài đường vừa gặp ông ta, ông thấy tôi bèn buông lời xỉ mạ, nói tôi tham tiền ông Thoát mà cướp công của ông ta. Tôi lấy lẽ phải trái nói mải không nghe, tôi cũng xỉ mạ lại luôn, chỉ thiếu điều ẩm nhau đánh lộn. Sau tôi chữa luôn cho ông Thoát năm ngày thì bệnh lành hẳn, tôi lại được năm mươi bạng cái ngân khoản mất đó là chính ông Thoát đưa tôi. Ông Phúc hỏi:

— Ông Vi-Nhi có thường đi lại nhà ông không? Gần đây có lại nhà ông không?

— Trước kia có đi lại, từ lúc gây nhau lại giờ thì không.

— Ông ta cùng lịnh huynh có quen biết gì không?

— Anh tôi cùng ông ta chưa khi nào gặp mặt nhau cả.

— Nhà ông ta ở đâu xa gần?

— Nhà ông ở phía nam cách đây cũng gần, chừng nửa cây số.

Ông Phúc đương mắt trông cả bốn phía rồi hỏi:

— Sao trước kia ông không nói chuyện nầy với tôi? Việc nầy chẳng có quan hệ.

— Tôi bỗng gặp việc biến, thần trí đâu mất, như người ngây dại, vả lại việc cách đã nhiều ngày cho nên tôi không nhớ lại nữa.

Ông Bố nói xong, ông Hoàn bắt tay chúng tôi từ biệt.

Ông Hoàn về rồi, ông Phúc cứ đứng bồi hồi, xem xét dưới đất. Ông Bố tới nói:

— Trời đã tối rồi, Phúc tiên sinh ngày nay bôn tẩu nhọc mệt, xin hãy vào phòng nghỉ một chốc đã.

Ông Phúc gặc đầu, cùng nhau đi vào, đồng hồ trên vách vừa chỉ sáu giờ.

Ông Bố bảo vợ Thái-Nhi dọn cơm tối. Cỗ dọn không hậu, nhưng đồ ăn rất ngon. Ông Bố nói:

— Hôm nay tối trời, hai ngài hãy tạm nghỉ lại, chỗ năm tôi đã dự bị hẳn hòi cả, cơm rồi tôi xin dẫn hai ngài ra xem. Hàn xá bỉ lậu quá không biết có vừa ý hai ngài không.

Ông Phúc cũng kiếm lời khiêm nhường cảm tạ.

Cơm xong, ông Bố dẫn đường, tôi cùng ông Phúc theo sau đi quanh phòng ăn, bước thang lên lầu; thấy trong một cái phòng nho nhỏ đặt hai cái giường, tuy không màn the nệm gấm, mà trông ra thanh nhã tinh khiết lắm. Ông Phúc vừa ý liền bước lại ngồi, lấy thuốc ra hút, khói bay nghi ngút thành ra cái hình tròn con con. Ông hỏi về việc gia đình của anh ông Bố rồi hỏi đến việc ông ấy giao du ra ở ngoài. Ông Bố nhất nhất tường thuật lại cả. Giây lâu ông lại hỏi ông Bố:

— Chứ con Ái lan ở cùng nàng Nại - lệ tính tình ra sao và năm nay đã bao nhiêu tuổi? Ông Bố đáp:

— Con Ái lan nhỏ dại đã nên nay mới mười bảy tuổi; nó hiền thảo thành thực, có Nại lệ yêu nó lắm. Những thư từ khẩn yếu đó giao cho nó đưa lại cho tôi, nó không hề có làm lầm lạc. Ông Phúc lại hỏi:

— Tánh nết ông Vi Nhi ra thế nào,

(Kỳ sau sẽ tiếp)

Vì sao người mình thiếu cái quan niệm quốc gia?

(Tiếp theo trang nhất)

trong dân gian, quan vua cũng không ngừa gì. Gọi là việc nước, chẳng qua bộ-thơ từ-tụng, thuế khóa, binh binh, việc gì dân gian có đưa tận đến cửa quan thì ghi chép trên mặt giấy vậy thôi, còn như sinh kế thạnh suy, phong tục tốt xấu, nông nghiệp và công thương nên hư được mất thế nào, may thì dân nhờ, rủi thì dân chịu, xã-hội đối với người đương việc nước, xem như người khách ở đâu mới đến, không thể đem việc nhà ma trông lo giúp. Quốc gia đối với xã-hội cũng như người đi đường nghỉ trong trạm quán, cốt nó làm sao cung cấp đủ đồ dùng cho mình trong khi cần đến, còn việc nhà nó thế nào cũng trối thây. Nói cho thực tình, xưa nay ta gọi quốc gia, chỉ là việc riêng một nhà một họ. Bởi vậy nên trên bộ sử mà cho rằng thạnh suy trị loạn, chẳng qua là những chuyện họ Đinh sụt xuống họ Lý trồi lên, ông A thăng quan, ông B cách chức, còn công việc trong xã-hội, thềnh thoảng như dốm dốm ban đêm, không thấy chân tướng và hiện trạng ra thế nào cả. Không kể ngày nay nghiệm như nước ta thuở nay bao nhiêu lợi quyền trong nước, người khách trú chiếm đoạt gần hết mà triều đình không khi nào bàn tới câu chuyện « lợi quyền ngoại tiết » mà tìm cách bổ cứu thế nào, thì đủ rõ xã hội tự xã-hội, quốc gia tự quốc gia, không ăn chung gì.

3) Học văn với chánh trị đi riêng ra hai đường. —

Nước ta học văn hóa nước ngoài đều ấy đã đành, song học có phải học để hành đâu. Mục đích độc nhứt trong sự học cốt là chăm về việc thi đỗ làm quan, ngày trước thi hương thi hội, ngày nay đổi cách học tây lại nhắm vào con đường thầy ký quan tham, nói tóm lại là mượn sự học để bước lên cái « thang máy » kia mà thôi, nào có phải để lòng vào việc quốc gia xã-hội. Binh nhật không học việc chánh trị, trong trường học không được xem sách có tánh chất chánh trị, thành ra ngày trước học Tàu thì lăm sâu ăn chữ sách Tàu, ngày nay học tây thì làm con khướu nhại tiếng tây. Đến khi cùi lòn chạy vạy, được bước vào cái thang quan trường, trên thì thừa theo ý riêng của quan trên, chăm bề nịnh hót, dưới thì mắc bọn gian hào hoạt lại che dậy thao túng, mà tự mình không học thức không lịch duyệt thì đối với việc chánh trị, còn có thì hành được cái gì là ích quốc lợi dân. Thế mà khéo thở kẻ trên, thì cách xảo hoạn ra, cũng bổ cũng thăng, không bao lâu mà bước lên cái bậc quan cao lộc lớn.

Vậy mấy cớ nói trên: gia-đình với xã-hội lìa nhau, xã-hội với quốc-gia lìa nhau, và học văn với chánh trị đi ra hai đường, thành ra việc quốc gia là việc riêng của vua quan là một số ít người, mà vua với quan cũng mang mấy cớ nói trên mà không thoát ra được. Rốt cục có thổ địa mà ai nấy chỉ biết tằm vườn vạc ruộng ở bên hè, ngoài ra xem như đất của nước khác. Có nhân dân mà một mảm các rời, làm tư chỉ chăm vào câu chuyện chuồng heo xó bếp, ngoài vòng no ấm thân gia, đều là công việc ngặp đâu hay đó không mậu nồng gì. Nguyên tố quốc gia đều quan hệ nhứt là chánh trị mà không có cái học công dân thường thức (bước đầu trong con đường học chánh trị) tức là không có tư tưởng chánh trị. Lấy một dân tộc ở trên một vùng đất mà không có tư tưởng chánh trị để đoàn kết nhau mà quản lãnh cái quyền chủ nhân ông trên vạc đất ấy thì có cái gì gọi là quốc gia, quốc dân ta không có quan niệm quốc gia không phải nói mới từ ngày nay đâu. Cái tánh di truyền đã mấy trăm đời kia, thật là một đều không thể chối được.

Vậy ai có lòng nói đến hai chữ « quốc gia », trước phải du nhập cho người mình có cái tư tưởng chánh trị, mà muốn có tư tưởng chánh trị trước phải có cái công dân giáo dục.

Hải-Âu

Giúp dân đói

Danh-sách các nhà hảng-tâm cúng tiền vào hội An-Tịnh Châu Cấp

(Tiếp theo)

M.M. Nguyễn văn Đoan, tuần khoan	Vinh	50$00
Trần minh Nam	Tourane	200.00
Phan thúc Ngô, tri phủ Tam kỳ		100.00
Nguyễn đình Bách, tri huyện	Quế-sơn	80.00
Nguyễn văn Nho, agent technique	Tourane	30.00
Hà học Loan, agent technique	»	30.00
Phạm đức Huy, agent technique	Faifoo	15.00
Đặng văn Hoạt, adjudant	»	10.00
Uyên, Pharmacien	Tourane	10.00
Phạm ngọc Nam, secrétaire Chemin de fer	»	15.00
Hà ngọc Mậu, secrétaire	»	10.00
Trần mạnh Tiên	»	5.00
Võ quang Quynh, secrétaire musée Cham		10.00
Nguyễn đức Thao thông phán	Quảng-nam	20.00
Đinh văn Sinh, secrétaire Ty Phiên	»	10.00
Phạm đức Hoàn, secrétaire Ty Phiên	»	10.00
Nguyễn Hương, secrétaire Ty Phiên	»	10.00
Trần đức Thọ secrétaire Ty Mét	»	5.00
Trần Đắc, secrétaire Quế-sơn		3.00
Lê ba Triêm, »	Đông-Xuyên	3.00
Bùi Dũ, »	Hòa-Vang	2.00
Nguyễn xuân Đan, secrétaire	Thăng Bình	3.00
Hồ phi Thước, secrétaire	Tam-kỳ	10.00
Văn đức Ngoan, chef chantier	»	10.00
Hà trọng Tân, dessinateur Ch. de fer	Tourane	1.00
Nguyễn xuân Khâm, dessinateur Ch. de fer	»	1.00
Phạm xỉ Cường, dessinateur Ch. de fer	»	1.00
Trần minh Tịnh, Puổi	Bình định	5.00
Bình dân	Vientiane	5.00
Số quyên của ông Võ-văn Dũng khuyến trợ	Thakhek	603.00
Đàn khác bà	Saigon	2.00
Nguyễn xuân Quyền	Trạch-giá	20.00
Bà kỳ hữu Ái	Saigon	20.00
Tỉnh Bình Định		730.00
Nguyễn trọng Lôn	Bình định	20.00
Tỉnh Quảng ngãi		577.76
Tỉnh Thanh hóa		652.50
Chế Hoằng	Quảng ngãi	30.00
Vô danh	Laos	1.00
Nguyễn thị Phương-Lương	Thái nguyên	5.00
Nguyễn Khang	Bình định	30.00
Số quyên của ông Võ văn Dũng	Thakhek	31.00
Thợ máy điện	Kontum	2.00
Bà Cả Thắng	Bến thủy	10.00
Cộng		3.351$20
Thêm số tiền trước		5.094.25
Tổng cộng		8.445$51

Công việc cứu hội Châu-Cấp chúng tôi vẫn hết sức tiến hành đến độ, mong sao được chu đáo, để thỏa lòng tưởng vọng của bà con.

Thuốc cai nha phiện

Cảnh đã từng qua cái cảnh nghiện
Chừa chừa hút hút mấy mươi niên
Đến khêu thí nghiệm công bao quản
Sách thuốc linh tường đã cứu nghiện
Hoàn thuốc tài tình hay quá thánh
Người nghiện lúc uống sướng bằng tiên
Năm câu hỏi dưới thưa minh bạch
Nặng nhẹ đoán xong gửi thuốc liền

1° Nghiện ngày mấy bữa ?
2° Mỗi bữa mấy phân, hay mấy đồng cân ?
3° Xái ăn mấy lượt ?
4° Có táo ngồi không ?
5° Người khỏe hay yếu ?

Nguyên sở lôa thượng hạng thông phán

TRẦN-ĐỨC-CẢNH

39 phố Cửa-tường

(Le suite) **Namdinh**

PHONG-TICH

« CHÂN CHÂNH »

Bịnh Phong-Tích dân sang, dân hà sức kém thường hay bị, nhất là tự 25 đến 35 mươi hay bị lắm, vì :

1 là : Khi cơm no, rượu say, vật lắm tinh dục!

2 là : Khi mệt nhọc, ăn no đi ngủ hay đi tắm ngay.

Bịnh thọ bịnh : gọi là Phong tích, khi tay bịnh, thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn thì hay ợ thường đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi mệt. Bị lâu sắc mặt vàng, da bụng đầy.

Mỗi bị uống 1, 2 liều, lâu 4, 5 liều, uống không công phạt, công bình ít thấy đã bịnh hoặc khỏi ngay. Mỗi liều chín hai hộp uống, giá : 0$40.

VÕ-ĐÌNH-TÂN, 178 bis, Route Lacbiray HAIPHONG ẤN TỐ Kim-Tiên năm 1926

ĐẠI-LÝ TRUNG-KỲ:

HUE	Hiệu VĨNH ƯƠNG phố Gia-Long.
TOURANE	THÁI VIÊN phố Musée và NGUYỄN THỊ HUỆ phố Đề-hữu Vị.
QUANGNGAI	NGUYỄN-NGỌC-ANH, Thạch-Trụ, Mộ-Đức và CHỆ HOÀNG à Sông vệ
NHATRANG	MỘNG LƯƠNG-THƯ-QUÁN.
FAIFOO	Hiệu ông ĐỘI-CHẤN,
VINH	Hiệu SINH-HUY, phố Gare,
DALAT	ĐINH VĂN-CHÂU, Librairie
FAIFOO	HOÀNG ĐẮC - VINH 183, phố Pont Japonais.
QUANG-NGAI	Lê-Quỳnh Commerçant.

Khắp hạ kỳ có Đại-lý bán cả.

NẾU TA PHẢI ĐAU

Về bệnh dạ-dầy, bệnh khó-tiêu, bệnh táo kết, bệnh sống-phần, bệnh thận-hư, đau đớn, bệnh tê-thấp, nhức-đầu, chóng-mặt, v. v. Nếu ta phải bệnh thoái-sang, bệnh nổi-gân-xanh, bệnh lở nhọt ở đui, bệnh ngoài-da, bệnh hắc-điến, bạch-điến, hắc-lào, nhọt-sẩy, ngứa-ngáy, v. v.

Ta nên trừ tiệt ngay những căn-nguyên bệnh ấy đi, ta nên uống **TISANE des CHARTREUX de DURBON**, làm bằng nguyên liệu các cây ở núi Alpes, lọc sạch máu sấu và cho ta sức khoẻ cũng như thuốc ấy đã cứu được muôn vàn người khác.

Nếu ta bị xanh sao, vàng bủng, yếu gân, phiền-muộn, mệt nhọc, không có sức lực, ta nên theo phương thuốc dung hợp là **PILULES SUPERTONIQUES** và thuốc **TISANE** vừa lọc máu sấu lại vừa bồi-bổ, thì ta sẽ chóng được lại nghỉ và rất khoẻ mạnh.

Ngày mồng một tháng hai tây năm 1931

Tôi kính gửi mấy hàng để tỏ lòng cảm ơn đại công hiệu của thuốc hay nhất là **TISANE des CHARTREUX de DURBON.** *Thuốc ấy đã chữa khỏi cho tôi bệnh táo kết kinh niên mà tôi bị đau đớn đã từ lâu năm.*

Xin in cái thơ này cho mọi người biết, để ai mắc phải bệnh như tôi bị đau đớn, biết rằng có thuốc này chữa khỏi được.

M. MORAZZI
số 37, Boulevard Pierre-Sola, NICE (Nước Pháp)

Thuốc chuyên môn ở CHARTREUX de DURBON
Tisane đựng bằng lọ nhỏ
Thuốc viên Pilules Supertoniques đựng bằng ống
Thuốc bôi Baume (chữa bệnh ngoài da) đựng bằng lọ.

Xin hỏi lại các hàng bào chế tây.

Cách dùng và giấy chứng thực
Phòng thí nghiệm quan J. BERTHIER ở GRENOBLE (Nước Pháp)

TISANE DÉPURATIVE
DES
CHARTREUX DE DURBON

THÊM SỨC MẠNH CHO LOÀI NGƯỜI, TRỪ TUYỆT CÁI HẠI VÔ CÙNG CHO XÃ-HỘI

không gì bằng :

CAO-BỔ-PHỔI chuyên trị hết các chứng ho đờm, ho khan, ho ra huyết, ho lao, đau phổi, rào phổi, mất tiếng, ngứa cổ v. v. giá 0$30;

VIÊN ĐẠI-BỔ-TINH-THẦN chuyên trị thận hư, tinh thần mỏi mệt, chất óc suy kém, tinh ít, tinh loãng, không vững, không mạnh mẽ lợi 1$00;

SÁCH THUỐC VIỆT-NAM do *nhà nghiên-cứu khoa thuốc Việt-nam* xuất bản, nói rõ căn nguyên các bệnh, phép xem mạch, cách trị bệnh, mỗi quyển 0$30, có bán tại hàng sách các tỉnh, gửi mandat mua sách, xin nhớ gửi thêm tiền cước 0$13. Thơ và mandat gửi cho:

NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG
TONKIN *123 phố khách* — NAM-ĐỊNH

Cô-tinh Bổ-Thận hoàn

Bệnh khí hư như khí loãng khí lạnh, thường sanh ra chứng **Mộng tinh,** *(đêm ngủ thấy đi lại với đàn bà mà tinh khí xuất ra)* **Di-tinh.** *(Vì nhọc mệt quá đêm ngủ mê man, bỗng hoài trong thân thể, ma tinh khí tự nhiên xuất ra dầm dề không biết)* **Hoạt tinh,** *(đi lại với đàn bà tinh khí chưa xuất hoặc vừa lại với đàn bà là đã xuất ngay)*

Thuốc này bán buôn bán lẻ hoặc muốn làm đại-lý hỏi tại hiệu

SINH-HUY

N° 46 Rue Maréchal Foch à VINH

CÓ THỢ CHUYÊN-MÔN LÀM KHĂN XẾP

Khăn nhiễu tây tốt đặc biệt bằng tơ cát nổi, không phai màu, mỗi cái	3$50
Khăn nhiễu tây thứ tốt	2.60
Khăn nhiễu tây thứ vừa	2.00
Khăn lượt tây thứ tốt	2.50
Khăn lượt tây thứ vừa	1.80
Khăn lượt ta thứ tốt	2.40
Khăn lượt ta thứ vừa	1.70

MUA BUÔN THÊM HOA-HỒNG 20%

Các thứ khăn làm theo kiểu Bắc, kiểu Vinh, kiểu Huế, tùy theo ý quý khách. Hàng gởi theo cách lãnh hóa giao-ngân. Cước phí về phần quý khách trả. Không vừa ý xin gởi về đổi.

Hàng rất mới về thêm du Pull'Over cùng mũ feutre, nỉ mũ Simili-Velour

Đó là do tinh khí bất cố thận thay suy lại. Chứng này khi mới bị thường hay mỏi vai, đau lưng, nhức đầu, ít ăn, đêm ngủ không yên giấc hay giật mình, hay khiếp sợ, đi đứng bồn chồn, sinh ra lười biếng. Nếu biết thuốc mà trị ngay thì đỡ tốn tiền mà bình lại chóng khỏi; nếu để lâu không chữa, để đến nơi sinh ra chứng mộng tinh, di tinh, hoạt tinh như đã kể trên rồi thì rất có hại đến đường sinh dục, con cái hiếm muộn cũng vì đó mà ra.

Xét bệnh này phần nhiều người mắc lầm trong khoảng 18 tuổi đến 50 tuổi ít người tránh khỏi được.

Thời buổi cạnh tranh, yếu thua mạnh được mới người đeo phải lo riêng phận sự, mới mong có sống còn, vì vậy mà ai làm việc bằng tinh thần thì lao tâm quá độ, lo nghĩ thái quá mà sinh ra; hễ lao động thì lao lực suốt ngày, làm việc quá sức khoẻ của mình mà sinh ra; có kẻ vì sắc dục vô tiết, rượu chè thức đêm mà sinh ra; cũng có kẻ chơi bời quá độ, mắc phải bệnh lậu và giang mai sau khi khỏi rồi không có thuốc ngăn ngừa, nên bệnh khí hư thận quy cũng do đó mà sinh ra. Muốn cho bệnh ấy chẳng phát ra, hoặc đã phát ra mà muốn trị cho khỏi thì phải lập tức dùng 5 lọ CÔ-TINH BỔ-THẬN giá 5$00 là chóng khỏi. Hằng ngày dùng luôn thì bệnh không bao giờ tái phát mà lại còn bổ sức lực, bổ tinh thần. Thiết là một môn thuốc đặc quang tự duyên niên rất là bổ ích cho đời.

THUỐC CAI ẤN-ĐỘ

Hiện nay có nhiều nhà chế thuốc Cai nha phiến, nói thần nói thánh, bắt người ta cung khai: nào là nghiện nặng, nghiện nhẹ, tuổi trẻ, tuổi già, tôi thôi mọi sự, rốt cục lại chẳng có công hiệu gì, chẳng qua chỉ tiền mất tật mang cả. Phải biết rằng: thuốc phiện sẵn xuất bên Ấn-độ, người Ấn độ dùng nó làm thuốc chữa bệnh, nên họ am hiểu hết tính chất thuốc phiện mà biết cách trừ bỏ độc thuốc phiện rất dễ dàng. Bản đường vì thâm giao với một nhà danh y Ấn-độ, nên được ông ấy truyền cho môn thuốc Cai nha phiến rất bí mật, rất tài tình, bất cứ là nghiện thế nào, chỉ uống trong bảy ngày là bỏ hẳn được thuốc phiện như không. Dùng thuốc cai này vẫn được mạnh khỏe, ăn uống và làm việc như thường, không hề vật vã, không hề nhọc mệt và không sinh ra chứng bệnh gì hết. Hiện đã chữa được nhiều người, giám cam đoan rằng 10 người bỏ được cả 10, ai không tin xin nhận chữa khoán, nếu không cai được không lấy tiền. Mỗi ve giá bán 1$00, mua buôn, (mua sỉ) tính giá riêng. Ai muốn hỏi về việc thuốc thì xin gởi thơ con timbre để trả lời.

Bản đường cần nhiều đại lý ở Trung-kỳ, Nam kỳ, Ai-lao và Cao-mên, nghĩ nào có lòng chiếu cố đến thuốc nam là thuốc Nội-hóa của nước nhà thì xin cứ gởi thơ về lấy catalogue và thương lượng việc đại lý.

Nhà thuốc
Nam-Thiên-Đường
46, rue Bac-ninh à Nam-dinh (Tonkin)
Téléphone N° 128

Magasin de Soieries
TÂN-LỢI
188 - 140, Bd Tổng-đốc-Phương
CHOLON

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải, như là lãnh, xuyến, trừu, cẩm nhung, cẩm-châu v. v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trô. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt-bổn v. v... Khăn đội đầu rất và tiền nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trừ bán sỉ và lẻ đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu « Teinture Idéale » danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits « Kim-Thời » của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mêl nges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng).

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nội hóa N° 120 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ. Ở xa xin viết thơ về thương nghị.

TÂN - LỢI
138-140, Bd Tổng-đốc-Phương — CHOLON

BAC-NINH
Bệnh quỷ đã có thuốc tiên !

Nếu ai mắc LÁU, hay TIM-LA, hay LÁU nhập CỐT nghĩa là khắt rồi bỗng người nhọc mệt thêm chán nắng rượu thì nóng có mủ, hay trong thịt có buồn như sẩu, hay cần cái nhức mỏi, nam đã có mủ vì các vi-trùng GONOCOQUE có ẩn vào trong xương, trong máu, hễ trở gió thì như vậy, bệnh nặng rất nguy hiểm và chuyển nhiễm, nếu để cho lên BÀ thì người ấy mang bệnh đau GIÀ-CON (Métrite) khí hư, huyết bạch, bằng huyết v. v. thì sinh đã rất khó, nếu có con thì hay bồng mặt, còn TIM-LA nhập CỐT, người khỏi như trong máu trong xương còn vi-trùng SPIROCHETE DE SCHANDINE cho nên trở gió hay rét, đau đầu, đau mình, đầu cổ đều xuống, thân tay mỏi mệt, các cái nọc này nó chuyển-nhiễm rất là nguy hiểm, vì thế cho nên ta nhiều người đã rối, đã ra bài ra bọn, đã con thôi cái nọ, trăm cái kia, ta cho là đã quấy ngã, vì cái nọc này nó chuyển-nhiễm nang ty lâu thay thôi, nếu mắc bệnh không tìm được thuốc thần hiệu nầy thì các nọc ấy nó chuyển nhiễm sang mấy mươi đời, như cho sang đến chín chết, v. v. vì thế nhiều người thế không có bệnh mà gan máu thì trong có vi-trùng TIM-LA, còn như bệnh NỞ LOÈN (Chancre-mou) bệnh nầy nó cũng có vi trùng BACILLE DE DUCREY, các vi-trùng nầy nó cũng ẩn vào trong xương, trong máu, nó cũng nguy hiểm như TIM-LA, bệnh nầy cũng có nhiều người thiệt hại đến thân thể, vậy các ngài mắc phải các bệnh nầy đã nặng, hay bệnh nhập CỐT mấy mươi năm, hay mới mắc phải, thì lập tức dùng ngay thuốc HIỆU HOÀNG-VĂN-LỢI, số 184 tỉ phố Bình-xá Bắc-ninh (Tonkin) thế nào cũng phải mau khỏi, và rất hết nọc, người có bệnh nặng thuốc vẫn để lại làm an như thường, khỏi bao giờ không biết, thực thế vậy, nếu lên BÀ có thai uống cũng được không hại gì cả, thuốc LỢI, 1p00. TIM-LA 3p00, thuốc CHANCRE-MOU cả uống và bôi 3p00. ĐẠI-LÝ LÊ-NAM-HƯNG Commerçant Rue de Gia-long PHAN-THIẾT, PHÚNHÀ 47 Rue des Médicaments (Pont Bình-Hòa) à HANOI HỒ-VĂN-CHIỂU chợ Vinh xuân hiệu commerçant chợ Tây à QUẢNG-NGÃI, Lang-thanh-Tạo Hàng-phố Công-Sở à Langsơn, Annam dược phòng, chế nhân Lê-ngọc Thanh, route Camau à Bến-tiền à Cochinchine nếu ngài muốn mua thì gởi cho một ít tiền trước cho tôi hậu gởi nhận hàng gian ngăn rồi chẳng còn sau lịch quanh tìm đại lý xin viết thơ về bổn hiệu.

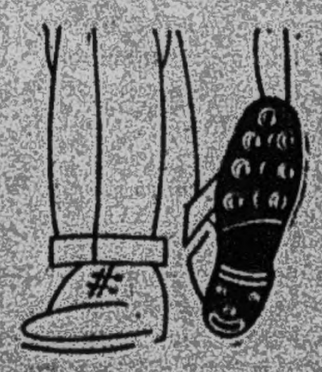

ĐÃ CÓ RỒI ?

Thưa các ngài,

Hàng năm chúng tôi thường để ý tìm các kiểu Mới, đẹp La, để hiến các ngài trước tỏ là một nhà công nghệ chuyên môn, xin để các ngài có để lòng tin yêu mà giúp cho công nghệ của chúng tôi. Bởi vậy bản hiệu nay đã in xong cuốn Catalogue 1932 rất đẹp, để hiến các ngài.

Xin các ngài có viết thơ về bản hiệu mà gởi kính biếu ngay.

AN - THÀNH
37 rue de Soie — HANOI

CEDIXX là một thứ để giặt sẵn hơn để Crêpe mà không trơn như Crêpe.
PULL-OVERS là một thứ áo mặc vừa rất rất đẹp, mua hoặc gởi rất hạ, vì là bản hiệu mới làm năm ở nhà, nên muốn bán giá hạ để ai ai cũng có thể mua được, giá bán từ 1p00, 1p50, 2p00.

Imprimerie TIẾNG-DÂN — HUẾ

Directeur Gérant : HUỲNH-THÚC-KHÁNG